

Opgroeien

Koning Albert I-Laan 1.2 bus 523

8200 BRUGGE

iroj.jeugdhulp.be

Verslag IROJ

Datum: 16/06/2023

Locatie: Ovis - VAC Brugge

Aanwezig: Ann Vuylsteke, Dries Verdonck, Wim Hove, Nele Vandenbrande, Annelies Delaere, Liesbeth Vandamme, Filip Van Becelaere, Hilde Verplancke, Charlotte Dewitte, Nele Welvaert, Dieter Rigole, Toine Perneel, Karen Lefevere, Stijn Hermans

Afwezig met kennisgeving: Jozefien Van Landschoot, Filip De Baets, Veerle Louwage, Eveline Popelier, Ingrid Crabbe, Joost Bonte, Alice Segaeert, Katleen Castelein, Nele Van Nevel, Loes Verdru, Geert Verpoest, Koen Dalle, Marjan Tyberghien, Evy De Geytere, Lien Vanmaele, Fran Geedts, Maarten Verherstraeten, Cedric Kemseke,

Afwezig zonder kennisgeving:

Voorzitter: Ann Vuylsteke

Verslaggever: Stijn Hermans

Welkom

De voorzitter verwelkomt de aanwezigen.

De verontschuldiging worden overlopen.

Liesbeth Vandamme neemt vandaag de "spiegel" in handen.

1. Opvolging en goedkeuring verslag IROJ 5 mei 2023

- Vroeg en Nabij: de voorbereiding van het wetgevend proces loopt verder in afstemming met de betrokken raadgevende comités en adviescommissies. Momenteel wordt een tweede versie van de ontwerp teksten besproken.
- Resultaten onderzoek Mijn dossier (Arteveldehogeschool in opdracht van Departement WVG): er is weinig ruchtbaarheid gegeven aan de resultaten van het onderzoek, omdat de opdrachtgever voorbehoud had mbt de aanpak van het onderzoek en de resultaten. Het onderzoeksrapport en een beknopte fiche zijn online terug te vinden op de website van de Arteveldehogeschool. "Mijn dossier" is een thema waar vanuit het Departement Zorg nog verder op in zal worden gezet in de toekomst.
- Overzicht aanbod Pilotfase RTH VAPH: tijdens het IROJ van maart was kort aandacht besteed aan voorlopig overzicht van de goedgekeurde projecten voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen in West-Vlaanderen. De sectorale vertegenwoordigers hebben sedertdien geen aanvullende informatie meer ontvangen. Het overzicht zal samen met het verslag worden bezorgd.

- De cliëntvertegenwoordigers hebben eerder aandacht gevraagd voor de problematiek van ouders die illegaal in het land verblijven met kinderen. De cliëntvertegenwoordigers willen deze problematiek verder warm houden en vragen om geïnformeerd te worden over evoluties.
Er wordt aangegeven dat deze problematiek werd gesignaleerd op het overleg met de IROJ-voorzitters en van daaruit werd geagendeerd op het Raadgevend Comité van Opgroeien.
Er wordt opgemerkt dat het IROJ geen impact heeft op deze materie. Welke verwachting hebben de cliëntvertegenwoordigers ten aanzien van het IROJ ?

Het verslag van het IROJ van 5 mei wordt goedgekeurd.

2. Werking IROJ

De IROJ-voorzitter heeft een mandaat van 3 jaar, dat verlengbaar is. De termijn van het mandaat van Ann loopt in september naar zijn einde.

Ann is bereid om het mandaat van IROJ-voorzitter voor een tweede termijn op te nemen als het IROJ hier mee akkoord is.

Besluit

Indien er andere kandidaten zijn voor het voorzitterschap wordt gevraagd dit te signaleren aan Stijn, tegen 21 augustus.

Tijdens het IROJ van 15 september komen we hier op terug.

3. Stand van zaken werkgroepen en Regioplan IROJ 2023

3.1. Werkgroep Continuïteit

Toine Perneel en Stijn geven toelichting bij de verschillende elementen en acties waar de werkgroep continuïteit de voorbije jaren aan heeft gewerkt.

Vanuit de focus op relationele continuïteit heeft de werkgroep een visietekst opgesteld.

Samen met SOS Kinderdorpen en Cachet werd een ontwerp van definitie van relationele continuïteit opgesteld.

In 2019 werd een kick-off georganiseerd en werd de “Relatietest” voorgesteld.

Vorig jaar is de werkgroep gestart met de ontwikkeling van een “relatiespel” ism Spellenlab.

Het proefontwerp van het spel is klaar. Dit ontwerp moet nu verder in de praktijk worden uitgetest (periode juni 2023 – maart 2024), oa via de medewerkers van één gezin één plan. Daarna zou het in productie kunnen gaan.

Het opzet van het spel wordt toegelicht.

Aan het IROJ wordt een budget gevraagd voor de verdere uitwerking en productie.

- Het spel maakt gebruik van beelden (foto's). De werkgroep is op zoek naar leveranciers van beelden. Verschillende opties zijn overwogen. De werkgroep stelt voor om samen te werken met een fotograaf voor het aanmaken van deze beelden. Dit zijn vermoedelijk kosten die dit jaar kunnen worden gemaakt.
- De opmaak van de layout zal vermoedelijk extern moeten gebeuren.
- Er is een calculatie gemaakt van de kostprijs voor de productie van 150 exemplaren. De werkgroep stelt voor om een deel van deze kosten te recupereren door een bijdrage te vragen per spel. De kostprijs voor de productie zal op de werking in 2024 vallen.
- Er wordt een budget gevraagd voor de organisatie van een lanceringsmoment in het najaar van 2024.

Bespreking:

- De vraag wordt gesteld of de kosten verbonden aan de productie van het spel op Vlaams niveau kunnen worden gedragen. Dit spel is ook buiten West-Vlaanderen relevant. Dit is een terechte bedenking. De grabbelbox relationele continuïteit is later ook door andere regio's opgepikt en verspreid. Het blijkt echter niet evident om op Vlaams niveau middelen vrij te kunnen maken voor dergelijke initiatieven.
- Er wordt opgemerkt dat de kostprijs voor het aanmaken van eigen beeldmateriaal relatief hoog is. Er zijn heel wat websites die tegen een beperkte prijs foto's beschikbaar stellen, die in een eigen stijl kunnen worden geïntegreerd. Deze optie is overwogen door de werkgroep. Een tegenindicatie vanuit de werkgroep was dat die beelden ook voor andere producten kunnen worden gebruikt. Gebruik van eigen beelden droeg de voorkeur uit van de werkgroep.
- Zal er tijdens de testfase voldoende diversiteit zijn, als de test gebeurt door medewerkers van één gezin één plan ? Er wordt opgemerkt dat de medewerkers het spel ook kunnen testen in hun moederorganisatie. Maar het kan ook via de stuurgroepen worden verspreid.

Besluit:

Het IROJ gaat akkoord met de voorgestelde budgetvragen. Het IROJ vraagt om de kosten voor het beeldmateriaal maximaal te beperken.

3.2. Werkgroep Verontrusting

De werkzaamheden vanuit de werkgroep verontrusting worden kort geschetst.

De werkgroep organiseert op 24 oktober 2023 een inspiratiemoment verontrusting, met 10 workshops, die op diverse aspecten van het werken in verontrusting inspelen.

Het programma wordt kort overlopen.

In het kader van de inspiratiedag was ook contact genomen met Sonestra. De werkgroep stelde voor om een toelichting door Sonestra op een apart moment te voorzien, eind 2023 – begin 2024.

Hiervoor zou een budget van € 1.000 nodig zijn, vermoedelijk via het budget van 2023. Eventueel kan een deel van het budget worden gerecupereerd via een bijdrage door de deelnemers.

Bespreking

Er wordt gewezen op een signaal dat recent vanuit een CLB werd gegeven, waarin oa werd aangeklaagd dat organisaties al te gemakkelijk in de richting van het CLB kijken voor de opmaak van een M-document. Vaak gebeurt dit uit vrees voor een breuk in de hulpverleningssituatie.

Dit is een signaal dat tijdens een eerder IROJ al aan bod is gekomen.

Vanuit de CLB's wordt aangegeven dat onderwijs vaak betrokken is en het CLB als partner zijn rol zeker wil spelen. Maar er zijn ook situaties waar het CLB geen relatie heeft met het kind of de jongere, niet op de hoogte is van de situatie en andere partners veel beter geplaatst zijn.

Er wordt opgemerkt dat sedert de start van Integrale Jeugdhulp sterk is ingezet op het gepast omgaan met verontrusting. Voor sectoren buiten jeugdhulp is dit niet zo. Hier werden de voorbije jaren wel een aantal initiatieven genomen (oa kindreflex), maar het duurt vaak een tijd hier ten volle op wordt ingezet. Specifiek naar de kinderopvanginitiatieven is een paar jaar geleden een stappenplan ontwikkeld door Kind en Gezin.

Er wordt gewezen op de ondersteunende rol die consult kan bieden.

Het omgaan met verontrusting is niet evident. Het is essentieel dat sectoren en organisaties hierin in investeren en hun medewerkers (of een deel ervan) versterken en de verantwoordelijkheid niet

doorschuiven naar een ander.
Handelingsverlegenheid is niet de enige factor in dit verhaal.

Er wordt opgemerkt dat de workshops die werden voorbereid voor het inspiratiemoment een goede inzet vormen rond deze thematiek, met heel veel verschillende invalshoeken. Het is aangewezen om de uitnodiging breed te verspreiden, ook buiten de sector jeugdhulp. Afhankelijk van de respons moet worden bekeken of bepaalde sessies op een later moment kunnen worden herhaald.

Besluit:

- Het IROJ gaat akkoord met de organisatie van aparte sessie met Sonestra.
- Er wordt opgeroepen om de uitnodiging voor het inspiratiemoment breed te verspreiden.

4. Dak- en thuisloosheid in West-Vlaanderen

De voorbije jaren werd in 4 regio's in West-Vlaanderen een dak- en thuislozentelling georganiseerd. Stijn geeft toelichting bij de aanpak en resultaten van deze tellingen (cfr presentatie in bijlage). Er wordt stil gestaan bij de verdere aanpak in de betrokken regio's na de telling (info aangevuld in de presentatie).

Bespreking

- Er is in de verschillende regio's breed ingezet op de telling.
- Er wordt opgemerkt dat wanneer er kinderen betrokken zijn, het vaak gaat om grotere gezinnen. Huisvesting voor grotere gezinnen is problematisch.
- Vanuit de CAW's wordt al lang opgeroepen om meer in te zetten op preventie van uithuiszetting ipv curatie. Veel uithuiszettingen gebeuren op basis van een huurachterstand. Een dakloze kost veel meer dan het betalen van de huurachterstand.
De CAW's krijgen te weinig middelen de preventieve uithuiszettingen te begeleiden. De cijfers uit de tellingen kunnen de nood om in te zetten op preventie objectiveren, zowel naar de lokale als naar de Vlaamse overheid.
- De rapporten tonen aan dat de begeleiding van jeugdhulpverleners verder moet worden versterkt.
- Wat de jongvolwassenen betreft, wordt opgemerkt dat er een aantal oproepen op komst zijn in het kader van het uitbreidingsbeleid, oa vanuit Opgroeien en het Departement Zorg. Veel concrete informatie is er nog niet.
- De opvang van de CAW's voor dak- en thuislozen wordt niet gefinancierd door de overheid, er is enkel financiering voor de begeleiding. De opvang van een gezin met enkele kinderen is zeer duur. Er moet een vaste bijdrage worden betaald per persoon per dag. Het OCMW komt hier normaal gezien in tussen. Ouders die gaan werken moeten hun volledig loon gebruiken voor de opvang. Ook het kindergeld wordt hier vaak voor gebruikt. Dit is een oud zeer dat al lang is gesignaleerd, maar waar geen vooruitgang in wordt bereikt
De plaatsing van de kinderen in jeugdhulp is veel goedkoper, wat soms leidt tot een keuze van de ouders tot plaatsing van de kinderen. Dit is pervers.

- De CAW's hopen dat door de tellingen een groter bewustzijn ontstaat over de problematiek en een groter draagvlak om op lokaal en Vlaams niveau actie te ondernemen. De lokale besturen zijn alvast mee in actie geschoten.

5. Crisisjeugdhulp

De integrale tekst van het Crisis- en investeringsplan is ondertussen beschikbaar.

Het plan bevat veel elementen. Veel elementen moeten nog verder worden geconcretiseerd.

Wat beweegt er en wat weten we al ?

- Binnen Konekti wordt al een tijdje bekeken wat er binnen de regio mogelijk is, om openingen te creëren binnen het vastgelopen crisisnetwerk.
Recent heeft een nieuw overleg plaatsgevonden, vertrekkend vanuit het crisis- en investeringsplan. Het plan biedt in zijn huidige vorm te weinig houvast, het is onvoldoende duidelijk waar het plan concreet op in zal zetten en waarop niet. Het is te vroeg om een eigen strategie te bouwen rondom dit plan.
- Op 7 juli is een overleg gepland met Opgroeien en de samenwerkingsverbanden één gezin één plan om te bekijken hoe de begeleiding na crisis vorm zou kunnen krijgen.
De coördinatoren van één gezin één plan hebben zelf al samen bekeken welke aanpak mogelijk is. Er is nog veel onduidelijkheid.
- Als de overheid spreekt over opdrachten voor één gezin één plan is het ook niet duidelijk of dit opdrachten zijn voor het samenwerkingsverband/netwerk één gezin één plan, of naar het verbindingsteam van één gezin één plan.
- De versterking van de crisismeldpunten is de enige maatregel die al concreet is.
De Coördinator van het crisismeldpunt merkt op dat deze versterking vooral een regularisering is in functie van de toegenomen werklast voor deze teams.
- Het versterken van de crisisbegeleidingen voor het verzekerd aanbod verblijf zou redelijk snel kunnen landen. Dit zouden recurrente middelen zijn. De betrokken voorzieningen zouden kunnen beslissen om zelf in te zetten op de begeleidingen of om de extra middelen door te geven aan een andere partner die de crisisbegeleidingen voor zijn rekening neemt.
- Het VAPH is info aan het verzamelen en zou vermoedelijk regio gebonden oproepen lanceren, inspeland op het regionaal aanbod en de regionale noden.

Welke rol kan het IROJ spelen binnen deze oproep ?

- Er wordt opgemerkt dat er heel veel sporen zitten in het plan.
De kans is groot dat – in de mate dat er met oproepen zal wordt gewerkt - er meerdere oproepen zullen komen, los van elkaar.
Een aantal acties zijn toegewezen aan sectoren en zullen zonder oproep worden toegewezen.
Het is belangrijk om alle verschillende elementen te verknopen en samen te houden. Hier kan het IROJ een rol spelen.
- Er wordt voor gepleit om vanuit het IROJ zelf geen bijkomende criteria naar voor te schuiven, de oproepen bevatten meestal voldoende criteria. Het IROJ verwacht dat voorstellen in afstemming en overleg tot stand zijn gekomen en inspelen op de noden in de regio.
- Een aandachtspunt bij deze oproepen kan wel zijn om te kiezen voor het versterken van wat reeds bestaat, maar te zwak is, in plaats van nieuw initiatieven op te starten.
- Er zijn extra kansen als vanuit een globalere blik wordt gekeken en minder vanuit de eigen organisatie. Bijvoorbeeld de extra crisisbegeleiding aan verzekerde opvang niet zelf organiseren, maar via een organisatie die reeds de nodige expertise in huis heeft
- Ook in het kader van vervolghulp en doorstroom is een globalere aanpak aangewezen. Er gaat momenteel veel energie verloren, omdat alles te veel naast elkaar staat. We moeten anticiperen op continuïteit.

Besluit

Het IROJ volgt de bewegingen verder op.

6. Signalen cliëntvertegenwoordigers

Er zijn geen bijkomende signalen vanuit de cliëntvertegenwoordigers.

Ouderpunt heeft een vrijwilliger die in de toekomst kan aansluiten bij de werkgroepen verontrusting en continuïteit.

7. Stand van zaken in de regio

7.1 Stand van zaken uit de samenwerkingsverbanden één gezin één plan

Globaal:

- er zijn verkennende gesprekken rond de aanpak in het kader van het crisis- en investeringsplan
- op 8 juni vond in Brussel een één gezin één plan-dag plaats rond het thema verontrusting. Deze dagen zijn vooral gericht op ontmoeten en uitwisselen.

Info vanuit de samenwerkingsverbanden:

- 1GIP AanZet

Men is volop bezig met een oefening rond de organisatiestructuur, gericht op de toekomst. De resultaten van deze oefening worden binnenkort voorgesteld naar het team. De uitrol zal gebeuren in het najaar zal worden uitgerold.

Er zijn een verschillende vacatures.

- Konekti

- Er heeft een overleg plaatsgevonden om verder na de denken rond crisis (cfr hoger).

- Het platform BIRTH en het lerend netwerk zijn samengevoegd in één platform, om de vergaderlast te beperken.

- Men ziet een toename van de aanmeldingen voor het verbindingsteam.

- Er is momenteel één vacature.

7.2 Lerende netwerken gedeelde verantwoordelijkheid & Project Ideale wereld

- Co-ncept : op 31 mei vond een forum plaats. Er is onder meer toelichting gegeven bij de planmakers die aan de slag zijn gegaan met 10 geblokkeerde trajecten. De gestarte trajecten zijn vooraf geselecteerd, rekening houdend met een zekere differentiatie van de trajecten.

Het is afwachten welke resultaten en bevindingen uit deze trajecten komen.

In principe loopt het project ideale wereld dit jaar op zijn einde, maar vermoedelijk worden de projecten met een jaar verlengd.

- Het lerend netwerk binnen Zuid-West-Vlaanderen is samengevoegd met het BIRTH-overleg.

De werkgroep Crisis zal voortbouwend op de denkdag lange crisissen inzetten op 2 thema's: netwerkversterkend werken en veiligheid in crisis. Er zal contact worden genomen met de coördinator van Co-ncept om de link te maken.

7.3 Info uit de eerstelijnszones

- De Vlaamse Regering heeft vorige week een aantal uitzonderingen toegestaan voor eerstelijnszones inzake de regiovorming.

De meest in het oog springende uitzondering voor West-Vlaanderen is het behoud van de eerstelijnszone Houtland en Polder. Andere uitzonderingen zijn er voor de eerstelijnszone Waregem (behoud van Wielsbeke) en voor de ELZ Rits (behoud van Lendeledede).

De consequenties voor de gebiedsafbakening van de één gezin één plan-regio's is nog niet helemaal duidelijk. Als de eerstelijnszones de basis blijven, is de impact beperkt tot een verschuiving van Middelkerke van AanZet naar Noord-West-Vlaanderen. Een keuze voor de gebiedsafbakening op basis van de referentieregio's zou een grotere impact hebben.

Er wordt opgemerkt dat de uitzondering voor de eerstelijnszone Houtland en Polder een verrassing was, er was geen eensgezind advies.

Er worden vragen gesteld bij de werkbaarheid van deze eerstelijnszone. De gemeenten zijn verdeeld over 3 referentieregio's en voor een deel van het welzijnslandschap in deze regio worden andere gebiedsindelingen gehanteerd.

- In het kader van de hervorming van de zorgraden was een uitbreiding met vertegenwoordigers vanuit VAPH en Opgroeien vooropgesteld. De besprekingen over de concretisatie hiervan lopen momenteel.

8. Korte berichten en varia

- Op 27 september is een volgend overleg gepland met de IROJ-voorzitters en de administratie. Er is nog geen agenda.
- Het IROJ van 15 september wordt opnieuw een live vergadering in het VAC
- Liesbeth Vandamme geeft haar reflecties vanuit "de spiegel".